

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 68/2022
27.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Миролуба Томића, Татјане Вуковић, Милене Рашић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Ammar Brahim и др, због кривичног дела тешка телесна повреда у саизвршилаштву из члана 121. став 3. у вези става 2. у вези члана 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Ammar Brahim - адвоката Драгана Дубљевића и окривљеног Bouhmid Abdelkader (раније идентификован као Белхај Амин) - адвоката Добросава Црепуљаревића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду 7К. бр. 116/18 од 12.03.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 522/21 од 12.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 27.09.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду 7К. бр. 116/18 од 12.03.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 522/21 од 12.10.2021. године и то: браниоца окривљеног Ammar Brahim - адвоката Драгана Дубљевића у односу на повреду закона из члана 74. Законика о кривичном поступку, а браниоца окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвоката Добросава Црепуљаревића у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених одбацују.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду 7К. бр. 116/18 од 12.03.2021. године, окривљени Ammar Brahim и Bouhmid Abdelkader, оглашени су кривим због извршења :

- кривичног дела тешка телесна повреда у саизвршилаштву из члана 121. став 3. у вези става 2. у вези члана 33. КЗ, за које су им претходно утврђене казне затвора и то: окривљеном Ammar Brahim казна затвора у трајању од 6 година, а окривљеном Bouhmid Abdelkader казна затвора у трајању од 8 година,

- четири кривична дела разбојништво из члана 206. став 1. КЗ у вези члана 33. КЗ, за која су им претходно утврђене казне затвора у трајању од по 2 године, те су осуђени на јединствене казне затвора и то:

-окривљени Ammar Brahim у трајању од 8 година,

-окривљени Bouhmid Abdelkader у трајању од 10 година, у које им је урачунато време проведено у притвору од 01.10.2017. године, који може трајати до упућивања у завод за извршење кривичних санкција, а најдуже док не истекне време трајања изречене у првостепеној пресуди.

Истом пресудом одлучено је о мери безбедности из члана 87. КЗ и о трошковима кривичном поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 522/21 од 12.10.2021. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Београду, браниоца окривљеног Bouhmid Abdelkader и браниоца окривљеног Ammar Brahim а пресуда Вишег суда у Београду 7К. бр. 116/18 од 12.03.2021. године, потврђена.

Против наведених правноснажних захтева за заштиту законитости поднели су, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП:

-бранилац окривљеног Ammar Brahim - адвокат Драган Дубљевић, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев, побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање;

-бранилац окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвокат Добросав Црепуљаревић, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновно суђење или исте преиначи у целини или делимично и окривљеног Bouhmid Abdelkader ослободи од отпужбе.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног Ammar Brahim - адвокат Драган Дубљевић наводи да у време „наводног“ привременог одузимања предмета и издавања потврде о привремено одузетим предметима дана 02.10.2017. године окривљени није имао ЗКП-ом прописану обавезну одбрану од стране адвоката, нити је имао преводиоца. Поступајући орган је био обавезан да окривљеном обезбеди браниоца и да бранилац присуствује свим доказним радњама које тај орган предузима, на који начин је, по ставу одбране повређена одредба закона из члана 74. ЗКП.

Врховни касациони суд изнете наводе захтева браниоца окривљеног Ammar Brahim - адвоката Драгана Дубљевића оцењује као неосноване.

Према одредби члана 74. став 1. тачка 3) ЗКП, окривљени мора имати браниоца ако је задржан или му је забрањено да напушта стан или је притворен – од лишења слободе па до правноснажности решења о укидању мере.

Одредбом члана 294. став 5. ЗКП прописује да осумњичени мора имати браниоца чим орган поступка из става 2. тог члана донесе решење о задржавању.

Дакле, ЗКП прописује обавезну одбрану тек од момента доношења решења о задржавању, које је у односу на окривљеног Ammar Brahim донето дана 01.10.2017. године у 16,00 часова, у ком решењу је констатовано да су осумњиченом предочена права из члана 69. став 1. Законика о кривичном постуку, као и да му је обезбеђен по службеној дужности бранилац – адвокат Снежана Јелић, а што је наведени бранилац и оверила својим потписом на поменутом решењу.

Како је у окривљени Ammar Brahim од тренутка задржавања, у складу са напред цитираним члановима Законика о кривичном поступку (ЗКП), имао браниоца, Врховни касациони суд је оценио као неосноване наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног адвоката Драгана Дубљевића, да је на штету окривљеног Ammar Brahim учињена повреда закона из члана 74. ЗКП.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвоката Добросав Црепуљаревића је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, а ово из следећих разлога:

Бранилац окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвокат Добросав Црепуљаревић у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је побијана пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 522/21 од 12.10.2021. године донета уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, с`обзиром да су веће Апелационог суда у Београду које је донело означену пресуду чиниле и судије Мирјана Поповић и Драгољуб Албијанић, који су морали бити изузети, с`обзиром да су исти учествовали у доношењу решења Кж2 1280/20 од 23.06.2020. године и Кж2 330/21 од 17.02.2021. године, којима су одлучивали о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора против овде окривљених. У образложењима наведених решења образложено је постојање оправдане сумње да су окривљени извршили кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 4) КЗ, као и четири кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из члана 206. став 1. КЗ, што значи да је постојање оправдане сумње описано на релативно детаљан начин, а који облик сумње је већи од постојања основане сумње, чије је постојање неопходно за одлучивање о притвору. Даље се наводи да утврђивање постојања оправдане сумње подразумева да су судије Мирјана Поповић и Драгољуб Албијанић оцениле да постоји скуп чињеница које непосредно поткрепљују оправдану сумњу, а оправдана сумња представља квалитет сумње који оправдава подизање оптужбе, па се утврђивање постојања таквог квалитета сумње код одређеног судије може уподобити процесној улози судије приликом потврђивања оптужнице, а која процесна улога представља основ за обавезно изузеће, прописано одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Изнети наводи се не могу прихватити као основани из следећих разлога:

Неспорна је чињеница да је у образложењима решења Апелационог суда у Београду Кж2 1280/20 од 23.06.2020. године и Кж2 330/21 од 17.02.2021. године, којима се одлучивало о жалбама на решења о продужењу притвора констатовано „из побијаног решења из списка предмета произилази оправдана сумња да су окривљени извршили кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 4) КЗ у вези члана 33. КЗ и четири кривична дела разбојништво у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 33. КЗ, па имајући у виду да су окривљени Bouhmid Abdelkader и окривљени Ammar Brahim, држављанин Либије, односно држављанин Алжира, затим да на територији Републике Србије немају пријављено пребивалиште нити боравиште, као ни покретну или непокретну имовину, дакле да ни на који начин нису породично, нити пословно везани за територију Републике Србије, као и да су без докумената прешли преко територије већег броја земаља до доласка на територију Републике Србије, то и по мишљењу Апелационог суда у Београду, све наведене околности указују да ће се окривљени, свако понаособ, у случају боравка на слободи, сакрити или дати у бекство и тиме постати недоступни правосудним органима, због чега притвор по законском основу из члана 211. став 1. тачка 1) ЗКП представља нужну и неопходну меру ради обезбеђења њиховог присуства и несметаног вођења кривичног поступка“. У образложењима наведених решења, поред основа за продужење притвора из члана 211. став 1. тачка 1), жалбена већа Апелационог суда су се изјашњавала и о постојању основа за притвор из члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП, где је опет наведено постојање оправдане сумње да су окривљени извршили напред наведена кривична дела, те да су „приликом предузимања радњи извршења кривичног дела разбојништво које им се ставља на терет лишили живота оштећеног АА, те истог дана предузели инкриминисане радње четири кривична дела разбојништва из члана 206. став 1. КЗ у вези члана 33. КЗ, и то тако што су употребом силе и претње да ће непосредно напасти на живот или тело од више лица одузимали покретне ствари у намери да присвајањем истих прибаве себи противправну имовинску корист, као и да су оправдано сумњиви да су кривична дела која им се стављају на терет извршили сваки пут уз претњу ножем, па имајући у виду исказану упорност и безобзирност окривљених, будући да су оправдано сумњиви да су већи број кривичних дела извршили у кратком временском периоду, и то истог дана 01.10.2017. године у периоду од 03,00 и 06,15 часова, то и по мишљењу Апелационог суда у Београду, све наведене околности у својој међусобној повезаности, представљају особите околности које указују на опасност да ће окривљени, свако понаособ, у случају боравка на слободи, у кратком временском периоду поновити извршење истог или сличног кривичног дела у односу на кривична дела која им се у предметном кривичном поступку стављају на терет ...“.

Такође, неспорна је и чињеница да је у доношењу решења Апелационог суда у Београду Кж2 1280/20 од 23.06.2020. године, поред осталих, учествовао и судија Драгољуб Албијанић, као члан већа, као и да је у доношењу решења Апелационог суда у Београду Кж2 330/21 од 17.02.2021. године учествовала судија Мирјана Поповић, као члан већа.

Међутим, ово само по себи не значи да су се судије - Драгољуб Албијанић и Мирјана Поповић, изјасниле са већим степеном јасноће у погледу кривице окривљених.

Наиме, приликом претходних одлучивања о продужењу притвора, исти разлози су дати од стране суда и образложени као „основана сумња“, да би у решењима Апелационог суда у Београду Кж2 1280/20 од 23.06.2020. године и Кж2 330/21 од 17.02.2021. године, без додатног изјашњавања или образложења исти разлози били означени као „оправдана сумња“. Дакле, поређењем образложења наведених одлука јасно је видљиво да приликом доношења одлука у означеним решењима, судије нису цениле нити образлагале нове чињенице у вези оправдане сумње да су окривљени извршили кривична дела, потребне за оптужење, већ су цењене околности у вези обележја кривичних дела, али без бављења доказним разлозима и без изјашњавања у погледу кривице која би била изван границе испитивања основане сумње.

При томе, Апелациони суд у Београду, иако термилошки користи термин „оправдана сумња“, не наводи оцену доказа, нити су судије изразиле висок степен јасноће у погледу кривице окривљеног и то у већој мери од онога што је то неопходно за доношење одлуке о притвору, већ су цењене околности у вези обележја кривичних дела без бављења доказним разлозима.

Сходно изнетом, може се констатовати да постоји само језичка разлика термина „оправдана сумња“ и „основана сумња“, али да су наведена решења у образложењу иста, и да у означеним решењима Апелационог суда у којима се користи термин „оправдана сумња“ нема оцене доказа, нити су судије чије се изузеће тражи изразиле висок степен јасноће у погледу кривице окривљеног и то у већој мери него што је то неопходно за доношење одлуке о притвору, из којих разлога су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвоката Добросава Црепуљаревића, којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Ammar Brahim - адвоката Драгана Дубљевића је недозвољен и нема законом прописан садржај, док је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвоката Добросава Црепуљаревића недозвољен.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног Ammar Brahim - адвокат Драган Дубљевић у поднетом захтеву за заштиту законитости као разлог подношења захтева за заштиту законитости истиче повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконите доказе означава потврде о привремено одузетим предметима од 01.10.2017. године и 02.10.2017. године, записнике о саслушањима у својству сведока малолетних

оштећених, записнике о препознавању, потврде о враћеним предметима, ближе одређене на страни 5. захтева.

Међутим, образлажући напред наведену повреду закона, бранилац у суштини оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, односно указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, с обзиром да оспорава чињеницу да је потврда о привремено одузетим предметима потписана лично од стране овде окривљеног Ammar Brahim, да предмети који су пронађени и који су уз потврду о привремено одузетим предметима и одузети од окривљеног нису његови предмети, да нема доказа да је критичном приликом 02.10.2017. године вршен претрес окривљеног или његових ствари, али ни да је вршена било која доказна радња у том правцу, да нема доказа да је тај предмет наводно пронађен, по чијем налогу је вршен претрес, ко је том претресу присуствовао.

Указујући на повреду закона из члана 440. ЗКП, бранилац наводи и да су докази - мобилни телефони на основу чије анализе и вештачења би се то све неспорно доказало, незаконитим поступањем органа поступка уништени, што је учињено чак два сата пре него што су оштећени саслушани, а што све доказују потврде о враћеним предметима, те су наводно оштећенима враћени (поклоњени) мобилни телефони, а онда су два сата касније ти оштећени, са телефонима у џеповима, пред јавним тужиоцем саслушани да су им ти исти телефони наводно отети. Такође, остаје и нејасно по чијем налогу су предмети наводног извршеног кривичног дела враћени лицима која су само рекла да су исти њихови без даље провере. У току поступка такође није утврђен идентитет оштећених, а на то указује чињеница да је бранилац, након што је одбио суд да то учини, од државе Алжира прибавио доказ да су наводно два оштећена држављанина Алжира, која нису уопште позната у Алжиру, дакле они ни не постоје. Такође, бранилац окривљеног, износи у захтеву за заштиту законитости и своју верзију догађаја, своје виђење одлучних чињеница које из доказа који су спроведени произилазе, супротно оцени и чињеничним закључцима судова изнетим у побијаним пресудама.

Поред изнетог, бранилац окривљеног Ammar Brahim – адвокат Драган Дубљевић, означавајући као незаконите доказе записнике о саслушању оштећених малолетних лица, указује да су исти прибављени супротно члану 16., 84., 97. ЗКП, као и члану 152. став 1. и 154. став 1. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица. Образлажући напред наведене повреде закона, којим је, по ставу одбране, учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводи се да су саслушања малолетника обављена без присуства и помоћи стручног лица, али и без пуномоћника.

На повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП указује и бранилац окривљеног Bouhmid Abdelkader - адвокат Добросав Црепуљаревић, наводећи да су записници о испитивању оштећених пред замеником јавног тужиоца незаконити докази, с обзиром да су наведена лица у тренутку давања изјаве, с обзиром на чињеницу да су малолетна морала имати пуномоћника, као и стручну помоћ, односно психолога, педагога или друго стручно лице.

По ставу Врховног касационог суда напред изнетим наводима се не указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, имајући у виду чињеницу да околност да малолетни оштећени нису имали у току поступка пуномоћника, односно стручно лице, као и евентуално непоступање сходно одредбама којима се пружа кривичноправна заштита малолетним оштећеним лицима, свакако није на штету окривљеног, већ искључиво на штету оштећеног лица, из којих разлога Врховни касациони суд није даље разматрао изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених – адвоката Драгана Дубљевића и адвоката Добросава Црепуљаревића.

Бранилац окривљеног Ammar Brahim – адвокат Драган Дубљевић, у поднетом захтеву нумерише и образлаже и повреду закона из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП.

Како повреде закона из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 440. ЗКП, нису законом дозвољени разлози за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених, у напред наведеном делу, оценио као недозвољене.

Такође, бранилац окривљеног Ammar Brahim - адвокат Драган Дубљевић, у образложењу захтева наводи и да су окривљеном Ammar Brahim у току кривичног поступка и побијаним пресудама повређена права зајемчена чланом 34., 32. став 1. и 36. Устава Републике Србије, као и право на правично суђење гарантовано чланом 6. и 7. Европске конвенције о људским правима.

Међутим, како уз захтев, бранилац окривљеног Ammar Brahim - адвокат Драган Дубљевић није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, којом је утврђено да је окривљеном или другом учеснику у поступку повређено или ускраћено људско право или слобода која су зајемчена Уставом или Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и додатним протоколима, у смислу члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, то захтев за заштиту законитости, у овом делу нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 491. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Ирина Ристић, с.р.**

**Председник већа - судија
Бата Цветковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић